T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/711
KARAR NO : 2023/327
KARAR TR : 17/04/2023

ÖZET: 1990-2007 tarihleri arası 5434 sayılı Kanun'a tabi emekli sandığı iştirakçisi olan davacının, 5434 sayılı Kanun'un Ek 84. maddesi uyarınca ilave ödemeden yararlandırılması talebiyle yaptığı başvurunun reddine dair kurum işleminin iptali istemiyle açtığı davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. S
Vekili : Av. A. M. Ö
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. M. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 15/09/1990 tarihinde 5434 sayılı Kanun'a tabi doktor olarak başladığı görevinden 14/07/2007 tarihinde istifa ettiğini, daha sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak özel sektörde çalışmaya devam ettiğini ve bir süre 1479 sayılı Kanun'a tabi olarak da çalıştıktan sonra 2829 sayılı Kanun uyarınca hizmet süreleri birleştirilmek suretiyle müvekkiline 5510 sayılı Kanun'un 4/b bendi kapsamında 01/02/2019 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı bağlandığını; daha evvel devlet memurluğu hizmeti olduğundan 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 84. maddede öngörülen ilave ödemeden yararlandırılması için davalı kuruma müracaat ettiğini, yapılan başvurunun reddedildiğini ileri sürerek, 04/07/2022 tarih ve 48382058 sayılı işlemin iptali ve müvekkiline emekli maaşının bağlandığı 01/02/2019 tarihinden itibaren hesaplanacak ek ödemelerin işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içerisinde verdiği cevap dilekçesinde, yargı yolu itirazında bulunarak, görevli yargı yerinin adli yargı olduğunu savunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Trabzon İdare Mahkemesi 22/09/2022 tarih ve E.2022/1054 sayılı kararı** ile, *"Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı, dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır."* gerekçesiyle davalı tarafın yargı yolu itirazının reddinekarar vermiştir.

4. Davalı vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

"...5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta

olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, bunun dışında kalan kişiler yönünden çıkan uyuşmazlıkların çözümünün ise adli yargı yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.

Somut olayda uyuşmazlığın çözümü için görevli yargı yerinin belirlenmesinde davacının tabi olduğu son statünün dikkate alınması gerekmektedir. Davacının, 1992-2007 yılları arasında 5510 sayılı Kanun'un 4/1.(c) maddesi kapsamında Emekli Sandığına tabi olarak çalışırken 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce 2007 yılından itibaren 5510 sayılı Kanun'un 4/1.(a) ve 4/1.(b) maddesi kapsamında SSK'ya ve Bağ-Kur'a tabi olarak çalışmaya başladığı, talebine istinaden de 5510 sayılı Kanun'un 4/1.(b) maddesi kapsamında kendisine yaşlılık aylığı bağlandığı, bu itibarla bu madde kapsamında değerlendirme yapılması gerektiği anlaşıldığından, 7146 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'a eklenen 84. madde uyarınca ilave ödemelerin kendisine de yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 04.07.2022 tarihli ve 48382058 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun hükümlerinden kaynaklanmaması nedeniyle, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili uyuşmazlıkların iş mahkemesinde görüleceği belirtilmiş olup, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanmayan uyuşmazlıkların adli yargının görevine girdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 1990-2007 yılları arasında 5434 sayılı Kanuna tabi olarak Emekli Sandığı iştirakçisi olan davacının, anılan Kanun'a 7146 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenerek 01/01/2019 tarihinde yürürlüğe giren Ek 84. maddede, bu Kanuna göre tabip ve diş tabibi kadro ve pozisyonları esas alınarak emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylığı bağlananlara, her ay aylıkları ile birlikte ödenmesi öngörülen ilave ödemeden yararlandırılması için yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önceEmekliSandığıiştirakçisiolarakhizmetibulunandavacının, 5434 sayılıKanun'un Ek 84. maddesinden yararlandırılması yolundaki talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı bu davanın, gerek 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmış olması, gerekse talebinin 5434 sayılı Kanun'un ek 84. maddesine yönelik olması, diğer bir ifadeyle, uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun hükümlerinden kaynaklanmaması nedeniyle, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. T.C. Anayasası'nın 158. maddesinde *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır"* hükmü bulunmaktadır.

9. 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

B. Yargı Kararları

10. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15/12/2006 tarihli ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan başta 4/c maddesi hükümlerinin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17/04/2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan memurlar ile diğer kamu görevlileri ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Yine 5754 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan davada, Anayasa Mahkemesi 30/03/2011 tarihli ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile talebi reddetmiştir.

11. Anayasa Mahkemesi, 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararıyla, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan *"...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür."* bölümünün iptali istemini redle sonuçlandırmıştır. Söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak gerekçesi şöyledir:

> *"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."*

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 17/04/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının,

Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 1990-2007 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olan davacının, 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 84. maddede öngörülen ilave ödemeden yararlandırılması talebinin reddine dair davalı kurumun 04/07/2022 tarih ve 48382058 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde; 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

16. Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158. maddesindeki *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

17. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 1990-2007 tarihleri arasında 4/c kapsamında emekli sandığı iştirakçisi olarak çalıştığı, 2007 tarihinde istifa ederek 4/a kapsamında çalışmaya devam ettiği ve bir süre de 4/b kapsamında çalıştıktan sonra işten ayrıldığı, 01/02/2019 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun uyarınca 4/b kapsamında davacıya yaşlılık aylığı bağlandığı, bilahare davalı kuruma müracaat ederek 1990-2007 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olması nedeniyle, 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 84. maddede öngörülen ilave ödemeden yararlandırılması talebinde bulunduğu, bu talebin davalı kurumun 04/07/2022 tarih ve 48382058 sayılı işlemi ile reddi üzerine dava açtığı anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin *"idari işlem"* ve *"idari eylem"* niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunduğundan, davacının 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önceki kamu görevine ilişkin olarak açtığı davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davada İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

17/04/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN